

הודו לה' קראו בשמו — הודיעו בעמים עלילותינו *

"ברוך ... שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה!"

יש משמעות מיוחדת לחיים שחנן אותנו הקב"ה בזמן הזה, אותנו כולנו, כל אלו הנמצאים פה, כל החיים בארץ החיים ויודעים לטעום טעם החיים בארץ החיים, הטעם האחד ומיוחד של חיינו פה, שנתנו לנו בשנה האחרונה הזאת. ואם החיינו הקב"ה, בשל מה החיינו? וכי לא לכך שנהא משבחים אותו בביטוי שניתן לחיים המחווננים לנו מאתו יתברך "לא אמות כי אחיה ואספר מעשי יי"ה".¹ אין חיים אלא אלה — לספר מעשי יי"ה. וכל שאיננו מספר מעשי יי"ה, אין לו חיים. היש משמעות לחיינו בלתי אם שנהא מספרים שבחו יתברך? שאם לא כן, מה אנו ומה חיינו?

חביבין ישראל שנקראו בנים למקום וכוחות אלקיים נטעו בהם, שכל ודעת, הכרה ותבונה, קדושה וגבורה, ונשמחת חלק אלויה ממעל. ומה יתרון לאדם מישראל, ומה נחשבים חיינו אם לא שיהיו מכוונים כולם להיות מוצאים ביטויים המלא, הממשי, בסיפור מעשי יי"ה. ובמיוחד אנתנו — שזכינו, וזוכים להתהלך בארצות החיים, "כי חלצת נפשי ממות את עיני מן דמעה, את רגלי מדחי".² ומי בינינו לא הרגיש אלה? מי בינינו לא חש כל אלה בשנה האחרונה — "כי חלצת נפשי ממות את עיני מן דמעה את רגלי מדחי" — על מנת כן שנוכל להיות מתהלכים בארצות החיים — זו ארץ ישראל,³ להיות מתהלכים בארץ הזאת שרק בה יש חיים לעם החי, זו כנסת ישראל. יש בינינו מי שזכו לזכות אחרת, שזכו והתעלו לגנוי מרומים לספר שם תהילתו יתברך. אלה הבנים צופים לשמוע מאיתנו, המתהלכים בארצות החיים את הסיפור הנורא הזה: "לא אמות כי אחיה ואספר מעשי יי"ה".

"שירה חדשה שבחו גאולים" — אלו הנגאלים, הנחלצים ממות, שירתם — שירה חדשה, לא עוד אותה שירה, לא זו ששרגו אשתקד, אלא שירה שהיא חולצת חיים חדשים, שחנן אותנו בהם הקב"ה, התחדשות של חיים עמוקים יותר, מוכרים יותר, נערכים בערכם האמיתי. חיים אלה מוכרחים למצוא את ביטויים בשירה של אמונה, "וצדיק באמונתו יחיה",⁴ והאמונה היא יוצרת את השירה הזו. "בזכות מה זכו ישראל לומר שירה על הים? בזכות אמונה שהיתה בהם שנאמר, ויאמינו בה' ובמשה עבדו —

* שיחת יום העצמאות התשל"ד, בישיבה.

1 תהלים קיח, יג.

2 ירושלמי כלאים פ"ט, ה"ג.

3 חבקוק ב, ד.

או ישיר משה ובני ישראל" ⁴. 'אז ישיר' — לא שירה זמנית יש פה, רק לאותה הופעה שהופיע הקב"ה על הים, אלא מתפשטת היא השירה. יונקת היא מעברם של ישראל, יש 'אז' בלשון עבר — ומתמשכת היא ופורצת עד לעתיד לבוא — יש 'אז' לעתיד לבוא — 'אז ימלא שחוק פינו — בשוב ה' את שיבת ציון" ⁵. 'אז ישיר' — מהעבר אל העתיד ומהעתיד אל ההווה, ואנו יונקים והולכים מהכוח ההוא ונחלצים ממוות בעברנו את הים, ושבים ונחלצים ממוות של טומאת מצרים, ממוות זה שהוא אבי אבות הטומאה. השירה הזו הנצחית, היא צריכה להיות בוקעת ממעמקי הנשמה, אם אמנם חשים אנו את החיים. מהו החידוש שנתחדש לנו בשירה הזאת שאנו שרים היום? בזה היום אשר עשה ה', מוכרחים אנחנו למצוא איזה חידוש, חידוש בביטוי, חידוש במעשה, חידוש שיבטא את החיים אשר קנינו בשנה הזאת.

"הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו, שירו לו זמרו לו שיחו בכל נפלאותיו". איך ההודות לה'? אין דרך להודות לה' אלא על ידי קריאה בשמו, "הודו לה' קראו בשמו". יש הודיה שאין קוראים בה בשם ה', היא איננה ההודיה הנעלה ביותר. צריך לקרוא בשם ה', בכדי להודיע בעמים עלילותיו, בכדי לשיר לו, לומר לו, לשיח בכל נפלאותיו. ולא קל הוא לקרוא בשם ה'. זהו אותו שם שחפץ משה רבינו לדעתו בעמדו לפני ה' במראה הסנה. שם נאמר לו "אהיה אשר אהיה, אהיה אתם בצרה זו כשם שאהיה בצרות אחרות" ⁶. זה שם ה' הנורא, המזכיר לנו כי לא קל להגיע לקרוא בשם ה' — ה' הגדול והנורא. זה דורש נכונות לקבל יסורים. רק אחרי מאבק, נתן הקב"ה רשות ששמו ייקרא על אדם, על יעקב אבינו. רק אחר היאבקו התגברותו והשתררותו על אלהים ואדם ניתן לו השם ישראל, שם ה' שותף בו ⁷. שם ה' בקרא עלינו, כי גם אנחנו יצירה נוראה, נפלאה ונעלה. כח אלקי המתגלה על הארץ, ומגלה את שמו של הקב"ה. צריך לקרוא בשמו, בפירושו, ולא רק לשאת את שמו. "חביבין ישראל לפני הקב"ה יותר ממלאכי השרת, שישאל אומרים שירה בכל שעה ומלאכי השרת אינם אומרים שירה אלא פעם אחת ביום, ואמרי לה פעם אחת בשבת ואמרי לה פעם אחת בחודש" ⁸. מלאכים אינם אומרים שירה בתמידות, ישראל אומרים שירה בכל שעה ושעה, ולכן חביבין הם יותר ממלאכי השרת. אנחנו מסוגלים וחיביים לומר שירה בכל שעה גם בשעת יסורין, גם מתוך יסורין. "את אשר יאהב ה' יוכיח" ⁹, רק מי שנאהב על ידי הקב"ה זוכה לתוכחה, זוכה לייסורין. וייסורים אלה מזככים, מטהרים, מרוממים, מדבקים אותנו בו יתברך, מזעזעים אותנו ומחזירים אותנו לעצמיותנו. מתוך הכרה זאת נובעת שירתנו החדשה — עד כי יסר יסרני י"ה ולמות לא נתנגי, ולכן לא אמות כי אחיה ואספר מעשי י"ה ¹⁰ בארצות החיים.

4 שמות רבה כב, ד.

5 מכילתא דשירה.

6 שמות ג, יד וברש"י שם.

7 בראשית לב, כט.

8 חולין דף צא, ב.

9 משלי ג, יב.

10 תהלים קיח, יז יח.

חביבין ישראל יותר ממלאכי השרת, ישראל מזכירין את ה' אחרי שתי תיבות
 שנאמר, "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד". ומלאכי השרת אין מזכירין את ה' אלא לאחר
 שלוש תיבות כדכתיב "קדוש קדוש קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו". והשירה
 נאמרת בכל שעה ושעה, בשעה קשה כבשעה קלה, והיא מושרת בקריאה בשם ה'
 "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד"¹¹ אטו האידנא לאו אחד הוא"¹² על כך
 יש שתי תשובות: האחת — כי בעולם הזה השם נכתב יי-הויה ונקרא אלהי-דלת-נון-יוה.
 אנחנו איננו מבטאים את שם ה' ככתבו בעולם הזה, רק בעולם הבא ייקרא שם ה' כשם
 שהוא נכתב, נכתב בשם הויה ויקרא בשם הויה. זה השם המפורש, השם הנעלם,
 שאחדותו תגלה רק לעתיד לבוא, בקריאת שם ה' עלינו; התשובה השניה היא, שבעולם
 הזה מברכין על בשורות טובות הטוב והמטיב, ועל בשורות רעות ד'ין אמת. לעתיד
 לבוא יברכו על הכל הטוב והמטיב. ולא שאיננו מאמינים גם עתה "דכל מה דעביד
 רחמנא לטב עביד"¹³. הכל הוא בוודאי טוב, מוכר, מטהר, מרומם, מעלה ומקרב את
 ישראל למעלת שלמותם — ודאי מאמינים. אך לא תמיד מבינים את הטוב. לא תמיד
 מתעלים על ידי הטוב להכיר שמו של הקב"ה. מדוע יש חלקים בעם ישראל שאינם
 מתעלים? כי אנחנו, היודעים לקרוא בשם ה' בקול גדול ובשפה ברורה ואיננו קוראים,
 אנחנו גורמים לכך שיהיו כאלה בתוכנו שאינם מבינים את מעשי ה'. אבל אשמים
 אנחנו, שמכירים את הקב"ה ולא זוכרים תמיד לקרוא בשם ה' 'בשפה ברורה ובנעימה
 קדושה כולם כאחד. הלא זאת חביבותם של ישראל לפני המקום שאומרים שירה בכל
 שעה, וקוראים בשם ה' ביתר זריזות. השירה הזאת, הקריאה הזאת בשם ה', היא תהיה
 ברורה וחזקה באותה מדה שהאמונה תהיה חזקה, ברורה ותקיפה. גמגומים אינם מבטאים
 אמונה, ספיקות — לא ביטוי לאמונה המה. האמונה הבטוחה מוצאת את ביטויה בשם
 ה', לשירה החדשה זו זוכינו השנה — שנת הכ"ו למדינת ישראל, שהגנו בסיימה עתה.
 כ"ו — שם ה' — יי-הויה, למדרגת הכ"ו הגענו ביום העצמאות הזה של מדינת ישראל.
 ישראל זכו השנה יותר מבכל שנה אחרת, שיהיה ביטויים האמוני שלם יותר. על
 ידי הקריאה בשם ה', על האמירה בשם ומלכות — "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם
 אשר קדשנו במצוותיו וצונו לקרוא את ההלל" — זכו שתתגלה חיבתם לפני המקום
 ותתגלה חיבת המקום עליהם. מתרבים והולכים בתוכנו המתוודעים לאמונתם, שמשמעות
 מיוחדת לה ביותר בשנה זו. דרושה היתה לכך הכשרה של כ"ו שנים, להגיע למדרגה
 הכ"ו של יי-הויה של קריאה בשם ה'. זהו הביטוי הנעלה ביותר של אמונה. כל זאת
 דווקא מתוך הקשיים והייסורים של התשל"ד, השנה של "אהיה אתם בצרה זו כשם
 שאהיה אתם בצרה אחרת", השנה של "כי חלצת נפשי ממות, את עיני מן דמעה את
 רגלי מדחיי", בכדי לקום ולהתהלך בארצות החיים. נתבונן נא באותו הלל שאמרנוהו
 הערב, הלא כל עניינו של הלל הוא קריאה בשם ה'. על כך נתבעים ואיך לא שמנו
 ליבנו לכך? "הללויה, הללו עבדי ה', הללו את שם ה'" הכיצד? — "יהי שם ה' מבורך

11 זכריה יד, ט.

12 פסחים דף ב, א.

13 ברכות דף ס, ב.

מעתה ועד עולם, ממזרח שמש עד מבואו מהללל שם ה'"/, ורק לאחר מכן — "רם על כל גוים ה'"/, וכי אפשר שלא להלל כש'ממזרח שמש עד מבואו מהללל שם ה'"/? הלא שם ה' הזה התגדל והשתבח מרובות פיות הלוחמים, הניצולים, שלא עמד בהם הכוח להמתין להזדמנות לברך יי, שהתעלו להכיר מעשי ה' במעלות אחרות הלוחמים, מכוח אלה היודעים זה מכבר לקרוא בשמו. וככל שירבו היודעים לקרוא בשם ה', כן יכירו וידעו את שמו ההולך וגואל אותנו: "לך אזבח זבח תודה — ובשם ה' אקרא". זאת השירה החדשה שזכינו לה אנחנו, הגאולים בשנה הזאת, השירה שהיא הינה הביטוי היותר נעלה לגאולתנו, הביטוי היותר עמוק לחיינו. אמנם צריכים אנו להתרגל למדרגה הזאת, לקריאה הזאת בשם ה', כ"ו שנים, כ"ו מדרגות עברנו עד הקריאה הזו בשם ה'. "כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלקינו" ¹⁴. מכאן לברכת התורה מדאורייתא ¹⁵. התורה נקראת שם ה', וכשקוראים בה חייבים לגדל את ה', לברך אותו. מתי זכינו לשם ה' זה — לתורה? "כ"ו דורות אחרי בריאת העולם קבלו ישראל את התורה. עשרה דורות מאדם עד נח, עשרה דורות מגח עד אברהם, וששה דורות מאברהם עד משה. "אמר ר' יהושע בן לוי, הני כ"ו הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו (שבהלל הגדול) כנגד מי כנגד כ"ו דורות שברא הקב"ה בעולמו ולא נתן להם תורה" ¹⁶. זוהי הכנה הכרחית לתורה. אחרי שעוברים את כ"ו השלפים הללו ומתעלים בכ"ו מעלות — זוכים לתורה, ותורה זו היא המלמדת אותנו את שמותיו של הקב"ה. ויש להתרגל בברכה בתורה תחילה, ברכה בשם ומלכות, כ"ו שנים, כ"ו מדרגות טיפסנו, עד הגיענו להכיר ולחוש בצורך הכללי ישראלי הזה — להלל את ה' על ידי קריאה בשמו, "זה שמי לעולם וזה זכרי לדור דור" ¹⁷ — לכל הדורות. בוודאי שאף בדורנו יש בכ"ו שנים אלה הכנה לקבלת תורה, לקבלת עול מלכות שמים, הכנה להתקרבות לאמונה ולתורה. ורק בנו תלוי הדבר וכבדה האחריות הרובצת עלינו, שנדע שכל מה שישראל מעוכבים בהתקרבותם לה', בהתקרבותם לאמונה, לתורה, למצוות ולקדושה, עיכוב זה קיים רק משום שהקריאה בשם ה' היא רפויה אצלנו, בתוכנו. וכל מה שנהא מחזקים אותה קריאה, כל מה שנחוש יותר את עומק שמחתו של היום — "זה היום עשה ה'"/ — את הערך של עצמאות ישראל, של מדינת ישראל, של מעשי ה' בהצלה ממוות לחיים, בהקמת מלכותו בתוכנו, כך תגלה אמונתו וקדושתו של עמנו וארצנו. וכי צריכים אנו למופת יותר בולט אחר כל החסדים שהתגלו ומתגלים ברוח הגבורה, הבינה והעצה, במסירות הנפש של עמך ישראל, לקומם מדינתנו כסא ה' בעולם. לו ביחסד לאומים חטאת, לו ברצונם של הגויים, הלא היתה שואה נוראה ואיומה, נמשכת גם היום, ח"ו. ואיך לא ראתה העין במחזה ממש, הפעם: "כי חלצת נפשי ממות". לא רק שאין כלל צורך להפחית מן השמחה, מכל עומקה של השמחה — ההודיה לה' ביום העצמאות הזה, אדרבה עוד לא היה כיום העצמאות הזה. שנים רבות טרם חשנו עומקה של עצמאות

14 דברים לב, ג.
15 ברכות דף כא, א.
16 פסחים דף קיח, א.
17 שמות ג, טו.

מהי, השבת 'עצם אל עצמו' ¹⁸, עצם אל עצמיותו. כל זאת הכנה לקיים 'ונתתי רוחי בככם וחייחם', הכול תלוי בקריאתנו בשם ה'.

יש מדרגה שניה שזכינו והגענו עדיה בשנה זו. הנה אנו עוברים על מפתן שנת הכ"ו למדינת ישראל. שנת הז"ך למדינת ישראל, שנת הזדככות והטהרות, שנה של זכות. כל המדרגות הללו שהובילנו לקריאה בשם ה' ביום העצמאות הכ"ו שלנו, הן כולן הכנה להזדככותנו, בע"ה, בשנה הבאה עלינו לטובה. והיאך ישראל מזדככין? הנה אומר — על ידי יסורים. יסורים מזככים, יסורים מטהרים. צא וראה, היאך מוציאים שמן זית וזך? כותשים את הזית עד שטיפה טהורה יוצאת ממנו. ואנו הולכים ומטהרים, והטהרה, תהיה נעלה יותר ויותר והיא תתגלה בבליטה, באהבה בלא יסורים, שגאהב אותו יתברך על ידי הקריאה בשמו על ידי ההכרה שנכיר במעשי ה' בימינו אלה.

למדרגה נוספת הביאנו ה' בשנת כ"ו זאת. הרי אנו בסיומה של השנה השביעית מאז התרחשו עלינו מעשי ה' הנפלאים בשחרור ירושלים, חברון, וכל מעשי ה' הגדול והנורא שנעשו עמנו בפעמי גאולה אלה. לסיומה של השנה השביעית הגענו 'חביבין שביעיות לפני הקב"ה' ¹⁹, חביב היום השביעי, חביבה השנה השביעית, חביבין שבעה שבועות ושבע פעמים שבעה שבועות, ושבע פעמים שבע שנים, חביבין שביעיות לפני הקב"ה. כוח מעשה בראשית מתגלה במספר שבע. רגילים אנו בדברי המהר"ל ²⁰ שהמספר שבע מציין את הטבע, שבעה ימי בראשית, והשמיני הוא על טבעי — אלקי. על כן מצות המילה בשמיני, שהוא כוח אלוקי, קדושה אלקית הבאה להשלים חסרון הטבע. כך במזמור יט בתהלים. שבעת פסוקיו הראשונים מספרים בשבח הקב"ה דרך כוחות הטבע. "השמים מספרים כבוד אל מעשה ידיו מגיד הרקיע". הטבע שר שיר הלל לה, אך ללא אומר ודברים, "בלי גשמע קולם, בכל הארץ יצא קום". בפסוק השמיני פגשנו בשירה שאין למעלה ממנה: "תורת ה' תמימה משיבת נפש". זאת התורה האלקית העל-טבעית המופיעה בפסוק השמיני. ואנו מתקרבים עתה אל השנה השמינית, במעלות טהורים וקדושים הננו מתנשאים, מאז גילוי מעשה ה' בשחרור ירושלים, וכל ארץ יהודה ואפרים עמה.

השנים הללו הלא הם שנים של הכנה לתורה על כל בחינותיה, הכנה לאמונה. כ"ו השנים בהתכוננותו של עם ישראל ותהליך גאולתו, להופעת תורה בשלמותה. שבע שנים של התכוננות, אחרי מעשה ה' הנוראים שידענו, לקראת השנה השמינית, שאנחנו עומדים על מפתנה. שנה של תורה, שנה של על טבעי, כתורה — שומן נתינתה בשמיני בתחילת השבוע השמיני, אחרי סיימנו לספור ארבעים ותשעה יום, שהם שבעה שבועות בין פסח לעצרת. ועצרת של חג השבועות בתחילת השבוע השמיני היה. והכל נקשר בדבר האחד — הקריאה בשם ה'. אין לתורה הופעה אלא כשישנה הקריאה בשם ה', והקריאה של לומדיה ומקיימיה קודם לכל. קריאה בשם ה' של המאמינים בלבב שלם, ובלא גמגום כלל, ואמונתם היא חייהם. כך מתנוצץ אור התורה בקריאה המפורשת

18 יחזקאל לו, ז.

19 ויקרא רבה כט, ט.

20 תפארת ישראל, פ"ב.

שהגנו זוכים לה בשנה הזאת יותר מבשנים שקדמו. והכל יונק ממקור האמונה. בזכות אמונה שהיתה בהם זכו לומר שירה, וזכו לרוח הקודש²¹. בזה אנו באים עד המדרגה העליונה — לרוח הקודש, רוח של קדושה. מה ביטוי היא לה, לרוח של קדושה זו ? הלא הובטחנו בנבואה שתשוב ותשרה בתוכנו 'ונבאו בניכם ובנותיכם'²², ובוודאי נגיע לכך, בע"ה, כל ישראל. אולם, בינתיים לנו רוח הקודש, רוח של קדושה, שהגנו יכולים ומצויים לתת ביטוי לה גם היום.

חכמינו²³ מספרים לנו מהדברים הנוראים שיבואו עלינו לעתיד לבוא. ונוראים יהיו בשני המובנים, כמלה זו שתמיד לה שני מובנים. נורא — נפלא כי — "מאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו"²⁴. שם מובאים דברי הנביא "ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו"²⁵. מצב נורא יהא — שלא ימצא דבר ה'. מהו דבר ה' ? שלוש דעות שם בגמרא : דבר ה' זו הלכה, דבר ה' זה הקץ, דבר ה' זו נבואה. דבר ה' המתגלה בהלכה — הלא זה דבר ה' הבה לסדר את כל הליכות חיינו, בקדושת חיי עולם הנטועים בתוכנו. חיים אלקיים, פרטי הלכה, הליכות עולם, הליכות חיים. אך כך הסדר, שביים ההוא לא יהא דבר ה' מתגלה אלינו בהלכה, אלא בהיותו מקושר עם עת הקץ, עם הכרת הגאולה, עם הבנת מעשי ה' הגואל את ישראל. וזהו אותו 'דבר' עצמו, ה' אחד, שאם אין זה מוכר — לא יוכר אף זה. והוא הוא ממש דבר ה' המופיע בצורתה של נבואה ורוח הקודש, המאירים את התורה בצורתה היותר נעלה ורוממה, שאנחנו כה מצפים לה. יחד עם זאת צריך לשים לב לכך שנאמר שם, שיהיה מצב כזה של בקשת דבר ה' — 'ישוטטו לבקש את דבר ה'', והצמאון נורא יהיה. "הנה ימים באים נאום ה' אלקים והשלחתי רעב בארץ. לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דבר ה'". דבר ה' זה אין מוצאין בקלות, על כן רעבים לו, צמאים לו, מחפשים אותו. מציאות זו הרי היא חיה לעינינו, הולכת ומתקיימת. רעב גדול יש בעם, וכשהרעב והצמא מתגברים, אפשר שיעבירו אדם על דעתו, יבלבלוהו, ואין הוא מוצא את סיפוקו, באין נותנים לו אשר יכול להשביעו, להרוות צמאונו. כשאין קוראים בשם ה', כשאין נותנין לו דבר הלכה ביחד עם דבר הקץ, דבר הגאולה. כשאין נותנין לו דבר הלכה ביחד עם רוח הקודש, עם רוח של קדושה השורה על הארץ הזאת ועל עמך ישראל המוסרים את נפשם עליה. לא לחינם נקראים ישראל קדושים. "כל המוסר עצמו בשביל ישראל זוכה לכבוד ולגדולה ולרוח הקודש"²⁶. ישראל קדושים, מסוגלים הם לרוח של קדושה. אין הם מסוגלים למשהו פחות מאשר רוח של קדושה. זהו דבר ה' בצורה היותר נעלה, בצורה בטוחה, מפורשת. נכיר במעשי ה' אלו, נכיר בקדושה שבמסירות נפש, בקדושה שבבניין ארץ ישראל, בבניין מדינת ישראל, ומתוך כך נבוא להודות לה' על שוכינו

21 שמות רבה כג, א.

22 יואל ג, א.

23 שבת דף קלח, ב.

24 תהלים קיח, כג.

25 עמוס ח, יב.

26 תנחומא בהעלותך יג.

לה לקדושה הזו, גם דרך כל הייסורים והקשיים הללו. יודעים אנחנו כי עדיין ארוכה הדרך, אבל גם כוחנו רב הוא! לו אך נדע להשתמש בו ולא להתכחש אליו. אדרבא — ניתן לו לכח אלקי זה לפרוץ ולהתפרץ. יש פרצות הנובעות מקלות דעת, ממדרגה של שפלות. אך יש גם פרצות אחרות בדור, אלו המתגלות ברעבים ובצמאים. כי לא יוכל הדור לשבוע אם כל אשר הוא זקוק לו וכמה לו אין נותנין לו. בעתות גאולה הפרצות מתרבות, מתגברים כוחות אדירים, כי הלוא משיח מבית פרץ בא, ונקרא בן פרצי²⁷. ואנו מחוייבים בהשתדלות ובאומץ, לתת להם אמונה גדולה, קדושה גדולה, או אז יפרצו כוחות אלה בקריאה בשם ה'. זו הקריאה בשם ה' אלקי ישראל תהדהד ותפרוץ ימה וקדמה צפונה ונגבה בכל מלוא רוחב ארצנו. וצריכה היא להתחיל בנו, מחוייבים אנו להטות אוזן לציווי שבתוכנו פנימה — כשאנו נקראים להשמיע שם ה', לספר אמונת עתנו, לשיר שירת ההודיה לה' כי טוב, על גאולתנו ועל פדות נפשנו. ככל שתגבר שירת האמונה ממעמקים, ממעמקי הנשמה ההולכת ונגאלת, ככל שנרבה בקריאה בשם ה', בתרומם להיות רצויים להתחדשות קבלת התורה בהודככות שנת הו"ך, בע"ה, לקבלת תורה בשנת השמונה, במדרגה השמינית האלקית הזו, שהננו מתעתדים ועומדים להתרומם אליה מתוך יום עצמאות זה. נאמין ונדע בכירור גמור שהולכים אנו ומתעלים לאותה פסגה של אמונה קדושה — לאותו הר שאומרים עליו חז"ל²⁸ שנקרא שמו 'אמנה', שהוא בגבול ארץ ישראל, שממנו ופנימה הוא ארץ ישראל. ארץ ישראל כולה אמונה, כולה ארץ חיים היא, אווירה וארצה. רק לפקוח העינים צריך, לראות להאמין ולדעת את ה'. להאמין לדעת ולקיים את מה שהננו מצווים: "כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלקינו".

27 בפיוט 'לכה דודי'.

28 שמות רבה כג, ו.